

Mishnah Bava Kamma, chapter 10

משנה בבא קמא פרק י

א הגזול ומאכיל את בניו, והניח לפניהם, פטורין מלשלם. ואם היה דבר שיש בו אחריות, חיבין לשלם. אין פורטין לא מתבת המוכסין, ולא מכיס של גבאין, ואין נוטלין מהם צדקה. אכל נוטל הוא מתוך ביתו או מן

(1) If one stole [food and the owner was *meyaesh*, i.e., the owner had given up hope of ever recovering the item] and fed his children or left [it] to them [as an inheritance and they ate it then], they would not be liable to make restitution [since they had not stolen anything, nor are the stolen goods in existence], but if there was anything [in the estate] which could serve as security, [to repay the theft, which had belonged to their father during his lifetime, i.e., real estate,] they would be liable to pay [since there automatically was a lien on the property. However, after the Rabbis enacted that loans on an estate were also payable from the movable possessions of the estate, the law here would follow that it must be repaid regardless of whether it was before, or after *yiush*, or if the estate contained real property, or not]. No money may be taken for change either from the box of the customs collectors or from the purse of the tax collectors [who collect customs or taxes in an unlawful manner, i.e., one who was not appointed by the government, or one, who charges, as he pleases, as these are considered to be stolen goods], nor may charity be taken from them, though it may be taken from their [coins which they have at] home or in the marketplace [which were not in the box where they kept the tax monies, so, too, one who

רבנו עובדיה מברטנורא

א הגזול ומאכיל. והניח לפניהם. או שהניח לפניהם הגזילה קיימת: פטורים מלשלם. אם אכלו אחר מיתת אביהם וליתא בעינה, פטורים מלשלם, דהא אינהו לא גזול מידי, ומטלטלי לא משעבדי לבעל חוב. ואם לא אכלו והיא בעינה, חייבים להחזיר: אם היה דבר שיש בו אחריות. כלומר ואם הניח להם אביהם דבר שיש בו אחריות שהם קרקעות, חייבים לשלם אף על פי שאכלו כבר. הכי מתרצה מתינתין בגמרא. ולענין פסק הלכה, הגזול ומאכיל את בניו, בין שאכלו לפני יאוש בין שאכלו לאחר יאוש, חייבים לשלם מממון שהניח להם אביהם, בין מנכסים שיש להם אחריות בין מנכסים שאין להם אחריות, דהאידינא מטלטלי משעבדי לבעל חוב. ואם לא הניח הגזול כלום, אם אכלו הבנים הגזילה לפני יאוש, חייבים לשלם משלהם. ואם לאחר יאוש אכלו, אין חייבים לשלם משלהם אא"כ הניח להם אביהם: אין פורטין. אין מחליפים סלעים בפרוטות: מתיבת המוכסין. ליטול פרוטות מתיבתן שנותנים בה מעות המכס: ולא מכיס של גבאים. גבאי המלך שגובה כסף גולגולת וארנונא. לפי שהן של גזל. ודוקא במוכס נכרי או מוכס ישראל שאין לו קצבה, שלוקח כמו שהוא רוצה. אבל מוכס ישראל שהעמידו אפילו מלך נכרי ולוקח דבר קצוב בחוק המלכות, אינו בחזקת גזלן ופורטין מתיבתו. ולא עוד אלא שאסור להבריח מן המכס שלו, דדינא דמלכותא דינא:

makes a tax payment may receive his change, even from the box itself].

(2) If customs collectors took away a man's donkey and gave him another donkey instead, or if robbers stole his garment and gave him another garment in its place, it belongs to him, for the [previous] owners have surely given up hope of recovering it [and since the renunciation by the owner was followed by a transfer of possession, ownership was transferred to the possessor]. If one rescued [articles]

from a river, from a marauding band, or from robbers, if the owners have given up hope of [recovering] them, they belong to him. So, too, regarding swarms of bees [which had left their owner's property in favor of his own]: if the owners have given up hope of recovering them, they belong to him. Rabbi Yohanan ben Beroka said: Even a woman or a minor [whose testimony is generally not accepted] is trusted to say, This swarm emanated from here [thus establishing the ownership of the swarm; this is because the acquisition of a swarm of bees is only by Rabbinic law]. The owner [of bees] is allowed to walk into the field of his neighbor for the purpose of rescuing his swarm, though if he causes damage he must pay for the amount of damage he does. He may, however, not cut off his neighbor's branch [upon which his bees have settled] even with the intention of paying him its value. Rabbi Yishmael the son of Rabbi Yohanan ben Beroka,

רבנו עובדיה מברטנורא

מתוך ביתו. של מוכס שהוא בחזקת גזלן; **או מן השוק.** אם יש לו מעות בביתו או בשוק שאינם בתיבת המכס. ואם חייב אדם פרוטות למוכס מן המכס בחצי דינר ואין לו פרוטות. נותן לו דינר כסף ומקבל ממנו פרוטות בשוה חציו ואע"פ שנותן לו מתיבת המכס, מפני שהוא כמציל מידו: **ב הרי אלו שלו.** דמסתמא נתיאשו הבעלים מיד, וקננהו היאך ביאוש ושינוי רשות: **אם נתיאשו הבעלים.** דשמעינהו דאייאש, דאמרי ווי לחסרון כיס. אבל סתמא לא. ורישא דנטלו לסטים את כסותו דמשמע דמסתמא מתיאשו, מיירי בלסטים ישראל, דכין דדייני ישראל אמרי הבא עדים הבא ראייה, מכי נטלו לו לסטים מייאש. וסיפא בלסטים נכרים, שדייני נכרים דנין בגאווה ובזרוע ובאומן דעת בלא עדים ולא ראייה, והגזול מהם לא מייאש. ומשום הכי אי שמעינהו דאייאוש אין, אבל סתמא לא: **נחיל של דבורים.** קיבוץ שנקבצים עם המלך שלהם: **לא יקוץ את השוכה.** נתישבו דבורים על שוכת חבירו, וירא ליטלן אחד אחד שלא יברחו, לא יקוץ את השוכה כולה ואפילו על

however, says, He may even cut it [his neighbor's branch] off, if he intends to repay him the value [the law is not in accordance with Rabbi Yishmael].

(3) If a man identifies [through witnesses,] his articles or books in the possession of another person [and he had not given up hope of recovering them], and there had been a report of a robbery in town [before he identified his articles], the purchaser [who claims he purchased them in the marketplace]

must swear how much he paid [for them] and takes [from the original owner] accordingly [and he restores the articles or books to the original owner]. But if [such a report of theft had] not [been spread], he is not believed, for I may say that he [the original owner] sold them to another person from whom he [the one in whose possession it was found] purchased them [in a lawful manner].

(4) If one man was coming along with a barrel of wine and another with a jug of honey, and the barrel [i.e., jug] of honey happened to crack, and the other poured out his wine and rescued the honey into his [empty] barrel, he would be able to claim no more than the value of his services [but not for the value of the wine, since the owner of the honey had not requested him to pour out his wine]; but if he said [at the outset], I am going to rescue your honey and I expect to be paid the value of my wine [and the other agreed], the other has to pay him [accordingly]. So, too, if a river swept away his donkey and another man's donkey, his donkey being only worth a *maneh* [= 100 *zuz*] and his fellow's donkey two hundred *zuz*, and he left his own donkey [to its fate], and rescued

רבנו עובדיה מברטנורה

מנת ליתן את הדמים: רבי ישמעאל כו'. ואין הלכה כר' ישמעאל: ג המכיר כליו וספריו וכו'. מתניתין באדם שאינו עשוי למכור כליו, דכיון דיצא לו שם גניבה בעיר. ואיכא סהדי שאלו הכלים והספרים שלו היו, לא חיישין דלמא איהו ובניניה: ישבע לוקח כמה נתן ויטול. ויחזיר לו כליו. ולפני יאוש קמיייר: ד אין לו אלא שכרו. שכר כלי ושכר פעולה: שטף נהר חמורו. צריכא למיתני תרי בבי דמתניתין. דאי תנא רישא הוה אמינא התם הוא דכי פריש יהיב ליה דמי כולה משום דבידים קא פסיד, ששפך את יינו בידיים בשבילו, אבל סיפא דממילא, אימא אין לו אלא שכרו, ואי אשמועינן סיפא, הכא הוא דבסתמא אין לו אלא שכרו משום דממילא, אבל התם דבידיים, אימא אפילו בסתמא

אומר, אף קוצץ ונותן את הדמים: ג המכיר כליו וספריו ביד אחר, ויצא לו שם גניבה בעיר, ישבע לו לוקח כמה נתן, ויטול. ואם לאו, לא כל הימנו, שאני אומר מכרן לאחר וילקחן זה הימנו: ד זה פא בחביתו של יין וזה פא בכדו של דבש, נסדקה חבית של דבש, ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו, אין לו אלא שכרו. ואם אמר, אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי, חייב לתן לו. שטף נהר חמורו וחמור חברו, שלו יפה מנה ושל חברו מאתיים, הניח זה את שלו, והציל את

the other man's donkey: he would be able to claim no more than the value of his service; but, if he said to him [at the outset], I am going to rescue your donkey and I expect to be paid at least the value of my donkey, the other would have to pay him [accordingly].

(5) If a man robbed another of a field and oppressors confiscated it [from the robber], if this blow befell the whole province [i.e., they confiscated others' fields, also], he [the robber] may say to him [the owner of the field], Here, take what is yours; but if it was caused

through the robber himself, he must provide him with another field. If a river flooded [a misappropriated field, the robber] is entitled to say to him [the owner],

Here, take what is yours.

(6) If a man has robbed another, or borrowed money from him, or received a deposit from him in an inhabited place, he may not return it to him [against his will] in the wilderness [on account of the insecurity there; but if the transaction was originally made] upon the stipulation [i.e., with the knowledge] that he was going into the wilderness, he make restoration even while in the wilderness.

(7) If one man says to another, I have robbed you [or] I have borrowed money from you [or] I received a deposit from you, but I do not know whether or not I have [already] returned it to you, he has to make restitution. But if he says, I do not know whether I have robbed you [or] whether I have borrowed money from

רבנו עובדיה מברטנורא

יהיב ליה דמי כולה. צריכא: ה' נטולה מסיקין. אנסים גלוה מן הגולן. תרגום צלצל, סקאה. שהארבה גולן הוא, שאוכל בשדות אחרים: אם מכת מדינה היא. שאנסו קרקע של אחרים עם זה: ו על מנת לצאת במדבר. לא שיאמר לו בפירוש על מנת שתצא במדבר ותפרעני, דהא מלתא דפשיטא היא. אלא כגון שאמר לו חברי לחייבני האי פקדון גבך. דאנא למדבר נפיקנא. ואמר ליה אידיך ואנא נמי למדבר בעינא למיפק, והשתא אי בעי לאהדורינהו במדבר מהדר להו: ז האומר לחבירו גזלתיך וכו'. וכגון שחבירו טוענו ברי גזלתי, והוא אומר אמת, גזלתיך אבל איני יודע אם החזרתי לך, חייב לשלם. אבל אם חבירו טוען שמא גזלתי או הליתני, והוא אומר אמת גזלתיך או הליתני איני יודע אם החזרתי לך, פטור מדיני אדם. ואם בא לצאת ידי שמים, ישלם לו: איני יודע אם

של חברו, אין לו אלא שכרו. ואם אמר לו, אני אציל את שלך ואתה נותן לי את שלי, חייב לתן לו: ה הגוזל שדה מחברו, ונטלה מסיקין, אם מפת מדינה היא, אומר לו הרי שלך לפניך, ואם מחמת הגזלן, חייב להעמיד לו שדה אחרת. שטפה נהר, אומר לו, הרי שלך לפניך: ו הגוזל את חברו, או שלוח הימנו, או שהפקיד לו בישוב, לא יחזיר לו במדבר. על מנת לצאת במדבר, יחזיר לו במדבר: ז האומר לחברו, גזלתיך, הליתני, הפקדת אצלי, ואיני יודע אם החזרתי לך אם לא החזרתי לך, חייב לשלם. אבל אם אמר לו, איני יודע אם גזלתיך, אם הליתני, אם

you [or] whether I received a deposit from you, he is not liable to make restitution.

(8) If a man stole a sheep from the herd and put it back [there], and it subsequently died or was stolen [since the owner did not know that it had been returned, it is regarded to be still

in the possession of the thief, and therefore] he [the thief] would still be responsible for it. If the owner did not know of the theft nor of its return, but counted the sheep and found [the herd] complete, [the thief would be responsible in regard to any subsequent mishap. Since the owner was never aware of its theft, he also, would not be aware, that he now had to guard his sheep better, since one of his sheep, due to the theft, may now be used to wandering outside the confines of the herd and, therefore his restoration is not complete, but if the owner was aware of the theft and he now counts and finds his herd complete, this is a valid restoration and if subsequently the animal died] he is exempt.

(9) One may not buy either wool, milk, or kids from shepherds [since we assume that these articles were not their own but were misappropriated by them], nor wood nor fruits from those who watch them [for the same reason]. It is, however, permitted to buy woolen goods in Judea, flaxen goods in Galilee, or calves in Sharon from housewives [since housewives in these areas would engage in these

רבנו עובדיה מברטנורא

גזלתך וכו' פטור מלשלם. ומיהו ישבע שאינו יודע שחייב לו, ולא עדיף שמא מברי, דהא אי נמי הוה טעין ליה אין לך בידי כלום, הוה משבעינן ליה שבועת היסט: **ה חייב באחריותו.** דמכי גנבה קם ליה ברשותיה, והשבה דעבד לאו השבה היא: **ואם לא ידעו בו וכו'.** מתינתין הכי מתרצא, חייב באחריותו בין מנו בין לא מנו. אימתי בזמן שלא ידעו בו הבעלים בגניבתו ובחזרתו. אבל ידעו הבעלים בגנבתו ומנו את הצאן והיא שלימה, פטור מלשלם. והכי פירושה, מת או גנב הטלה לאחר שהחזירו הגנב, חייב באחריותו, בין שמנו הבעלים הצאן והיא שלימה בין שלא מנו הצאן. אימתי בזמן שלא ידעו הבעלים בגניבת הטלה, שכל צאן שהיא רגילה לצאת חוץ, צריך ליזהר בה ביותר, וזו הואיל ולא ידעו הבעלים בגניבתה ושהיתה למודה לצאת ולא נזהרו בה, חייב הגנב לשלם, שבגרמתו נאבדה הצאן. אבל אם ידעו הבעלים בגניבת הטלה, ואח"כ מנו הצאן ונמצאת שלימה שהחזירו הטלה הגנוב, א"כ כבר ידעו שיש צאן אחת שלמודה לצאת חוץ, והיה להם להזהר בה, ואם לא נזהרו אינהו דאפטוד, ופטור הגנב מלשלם: **ט אין לוקחין מן הרועים.** דאיכא למימר שמא גנבו מצאנו של בעל הבית המסור להם: **צמר ביהודה ופשתן בגליל.** מלאכת הנשים היא, והם עצמן עשות

activities with their husbands' knowledge], but in all these cases, if it was stipulated by them [that the goods] are to be hidden, it is forbidden [to buy these articles, since it is assumed that they are stolen]. Eggs and hens may, however, be bought in all places.

(10) Shreds [of wool which come off during the process of cleaning] which are taken by the washer, belong to him [as the proprietor does surely not care about them], but those which the carder removes, belong to the householder [as these are of greater importance to him]. The washer may remove the three threads [at the edge; the weaver of cloth would weave the three last threads of a different color, and the cleaner would straighten the hem by removing these last threads] and they will belong to him, but more than this, belongs to the owner. If they [these last threads] were black upon a white surface, he may remove them all [as they spoil the appearance of the garment], and they belong to him. If a tailor left a thread sufficient to sew with [i.e., twice the length of a sewing needle], or a piece of extra material the width of three [fingers] by three [fingers], it belongs to the owner [as these are of importance to him]. Whatever [shavings] a carpenter removes with an adze [or plane] belong to him, but that which he removes by an axe, belongs to the owner. If, however, he was working in the premises of the

רבנו עובדיה מברטנורא

ומוכרות. ולדעת בעליהן הוא: **ועגלים הרועים בשרון**. שם מקום שמגדלין בו עגלים. ושלחן הן: **י מוכין שהכובס מוציא**. מלבן הצמר מוציא מן הצמר דבר מועט ע"י שטיפה: **הרי אלו שלו**. שאין הבעל [בית] מקפיד. ואם הקפיד לא היו קפידא: **ושהסורק מוציא**. הסורק את הצמר והמנפצו, מה שמוציא הוא דבר חשוב ורגילים להקפיד: **הכובס נוטל שלשה חוטים**. דרך בגדי צמר להניח בסוף אריגתן ג' חוטים ממין אחר. והכובס נוטלן ומשוה הבגד ומיפהו. ואם חוטים שחורים הם ארוגים בבגד לבן, רשאי הכובס ליטול הכל, לפי שהשחור בלבן מגנה אותו ביותר: **החייט ששייר מן החוט כדי לתפור בו**. שהוא כמלוא אורך המחט: **ומטלית שהיא שלש על שלש**. גרסינן. חייט שהשוה את תפירתו וקוצע ממנה מטלית קטנה שלש אצבעות על שלש אצבעות, חייב להחזיר לבעל הבגד: **מעצד**. כלי שמחליק בו הנגר את פני הלוח. ושפאין שהוא מוציא דקין הן: **כשיל**. קרדום. ומפיל

owner [as a daily employee], even the sawdust belongs to the owner [since everything is in his domain and he is particular regarding anything in his own domain].

רבנו עובדיה מברטנורא

שפאין גסין: אצל בעל הבית. כשכיר יום: אף הנסורת. דק דק היוצא מתחת המקדח שהם דקים מאד. של בעל הבית:

eMishnah.com